KATKI

Türkiye Komünistlerinin Fikir Dergisi

SAYI 35

İ. BİLEN'E AÇIK MEKTUP

YIL 8 — SAYI 35 — MART 1978 — FİYATI 5 LİRA

İ. BİLEN'E AÇIK MEKTUP

Yoldaş!

Son bir yıl zarfında, pek çok taktik hatalar yaptınız. Bu hatalar yumağının ana eksenini, KATKI'ya karşı duyduğunuz mesnetsiz şüphe ve yönelttiğiniz sebepsiz hücumlar teşkil ediyordu.

KATKI bu haksız hücumlardan etkilenip infiale kapılarak davamızın ana rotasına ters ve Türkiye komünistlerinin —ve işçi sınıfının— genel menfaatine aykırı tavırlara sürüklenmedi. Bilakis, yaptığınız hataları telâfi etmesini ve hatta bu hatalardan, «Türkiye komünistlerinin legalite mücadelesi yönünde bazı kazanımlar» şeklinde faydalanmasını bildi: Bugün artık Türkiye'de KATKI'nın şahsında «Türkiye Komünistlerinin Fikir Dergisi» yasallaşmıştır.

Siz ise, soyut sloganlarla yalnız küçük burjuva «kültür»ünde yaşayıp, ancak «dernek» ve «sendika» olarak şekillenebilen bir doktrine saplanarak, «ilerlemeciler» adındaki sorumsuzlar güruhuna angaje oldunuz.

Hatta sözkonusu «güruh», tertipledikleri Konya Konferansı (veya Otobüs Konferansı) oyunu ile KATKI'yı da angaje ettiklerine sizi inandırdı. Böylece siz de, dışınızda —ciddiye alınacak— hiçbir eleştiri grubunun kalmadığına, yani sözkonusu gizli (!) konferans hikâyesine herkesin angaje edildiğine öyle inandınız ki, Nisan 1977 tarihli 30. sayısında «gizli konferans»ı ciddiye almadığını açıklayan KATKI'ya karşı —büyük bir şaşkınlık ve telâşla— «üç beş kişiden oluşan grup», «legal bir komünist partisi kuracakları yolundaki uydurma», «zavallı girişim» filân gibi lâflarla saldırarak, komünistlerarası tartışmalarda kullanılmaması gereken «küçümseme» ve «alay etme» yöntemlerine başvurdunuz.

Ama olaylar KATKI'nın uyarıları, eleştirileri yönünde gelişip, KATKI'nın Eylül 1977 tarihli 32. sayısında verilen işaretle «ilerlemeciler» tezgâhı âniden çökünce, bir «düzeltme» eleştirisi, ve hatta bir «savunma» özeleştirisi dahi yapmaya fırsat bulamadan «havada» kaldınız.

Bu durumdan sizi, eski mücadelelerdeki gayretinizi, ve komünizme olan inancınızı bilen, bazı sosyalist ülkelerdeki yöneticiler kurtardı. Onların size «tam o sıralarda» madalyalar vermeleri, sizi ödüllendirmeleri, sözkonusu taktik yenilginin sebep olduğu prestij kaybını telâfi etmek anlamına geliyordu...

Sizin eski mücadelelerinize bizim de hürmetimiz vardır. Fakat siz de bilirsiniz ki, çok defa, durmadan değişen, yenileşen objektif şartlar ile uzun ve nankör mücadele yıllarının yıprattığı, hatta köreltiği fert bilinci arasında bir çelişki doğmaktadır. (Pol Lafarg'ı hatırlayın)...

Bütün bunlara rağmen biz, Türkiye'de Komünizm Akımı'nın, olgunlaşan uygun şartlar dolayısiyle bir an önce «Parti» olarak yasallığa kavuşması için, kadrolara ve yığınlara gerekli aydınlatmayı (sorunu onlar önünde apaçık hale getirmeyi) yapmak üzere şimdilik eleştirilerimizi kesip —eleştiri hakkımızı mahfuz (saklı) tutarak— size yeni bir uyarıda ve bir öneride bulunuyoruz.

Yoldaş!

«Atılım» gazetesi organizasyonunun, «Orak Çekiç» organizasyonu ile esasta hiçbir benzerliği yoktur; bilakis zıtlığı vardır.

«Atılım» gazetesinin bugünkü organizasyonu, tam bir provokasyon ve likidasyon organizasyonudur.

İngiltere'deki bir avuç sorumsuz serseme, «ATILIM'a bağış yap!» kampanyası açtırmakla, bu işe «National Westminster Bank»ı da karıştırmakla ve de «Türkiye'deki savaşçılar! Bizler de bu kampanyaya aktif olarak katılalım. Paralarımızı burjuvaziye kaptırmadan, Avrupa'daki tanıdıklarımız yoluyla gönderelim. Çeşitli yollar, yöntemler bulalım. Ama Atılım'ımıza bağışlarımızı ulaştıralım.» şeklinde, küçük burjuva güruhuna telkinler yaptırmakla, ne yapılmak istenmektedir?

Yalnız Türkiye komünistlerini ve emekçilerini ilgilendirmesi gereken ve illegal şekilde (yani sorumlu gerçek kişi, basıldığı yer ve zaman belirli olmadan) Türkçe çıkan bir gazeteye, İngiliz burjuvazisinden legal organizasyon imkânı(!) sağlanmakla, küçük burjuvalara, İngiliz burjuvazisinin —Türk burjuvazisine nazaran— hamiyetperverliği mi ispatlanmaya çalışılmakta? Yoksa, Türkiye'deki komünist sempatizanı küçük burjuvalar İngiliz Entelejans Servisi'ne ihbar ve teslim edilmek mi istenmektedir?..

Yoldaş!

Diğer yandan Türkiye'de yayınlanmakta olan, ve «ilerlemeciler» likide edildikten sonra, tamamen sizin reklâmınızı yapmak gibi bir misyonla varlığını sürdürmeye çalışan Ürün Dergisi de bu tavrıyla artık tamamen provokatif bir pozisyona sürüklenmiştir. Çünkü Ürün Dergisi bugün, sizin illegal kadronuzun legal yayın organı haline gelmiştir. Halbuki ancak kı-

sa bir süre için —devlet mekanizmasının gizli kapaklı entrikacılığa müsait yapısından dolayı— geçici olarak ortaya çıkabilen böyle çelişik durumların, bir «legaliteyi zorlama» taktiği olarak savunulmasına bile imkân yoktur.

Demek ki, sizin propagandanızı yapan Ürün Dergisi, bugün yalnız hamiyetperver(!) Türk burjuvazisinin —gayri kanûni— müsamahası ile varlığını sürdürebilmektedir.

Ama ne var ki, Ürün Dergisi'nin —kadrosunun sınıf farklılığından gelen bilgi ve bilinç yoksunluğu sebebi ile— sürüklenmiş olduğu bu provokatif tavrından da biz —Türkiye komünistlerinin ve işçi sınıfının genel menfaati açısından— olumlu yönde yararlanmayı bildik. Çünkü Ürün Dergisi, büyük bir kariyer endişesi ile sizin —kayıt, şart ileri sürmeyen— sorumsuz sözcülüğünüz misyonuna sürüklenmemiş ve böyle bir garip yayın örneği vermemiş olsaydı, muhtemel bir yargılamada, —burjuvaziye karşı, yığınlar önünde— kendimizi savunamayacağımızı düşünerek, size böyle bir açık mektup yazma taktiğini keşfedemezdik...

Türk burjuvazisi ile girdiğiniz bu tür —arada sorumsuz ve maceraperest küçük burjuvalarla, gizli ajanların âlet olarak kullanıldığı— «gayri nizâmi» ve «dolaylı» savaşım, tam bir «soğuk harb» savaşımıdır. Dolayısiyle, böyle bir taktik mücadelenin içinde iken, «partinin legale çıkması» gibi bir taktiğin sözü bile edilemez.

Halbuki siz de, Türk burjuvazisi de, mükerrer açık beyanlarla, TKP'nin legal olmasını —hiç olmazsa prensip olarak— istediğinizi ilân etmiştiniz.

İşte şimdi biz, bu ortak prensipten hareketle, —gerçekte ve pratikte bugün hangi tarafın, esas «soğuk harb» kışkırtıcısı durumuna girdiğinin anlaşılması için— sizden bir çağrı yapmanızı istiyoruz. Bu çağrıyı, radyolarınızdan ve dergilerinizden yapabilirsiniz.

İ. Bilen yoldaş!

Bir sosyalist ülkede, özellikle Sovyetler Birliği veya Bulgaristan gibi bir komşu ülkede, yasal Türkiye Komünist Partisi'nin organizasyonunu, program ve tüzük çalışmalarını gündeme alacak ve bu sorunların çözümü için yönlendirici olacak bir konferans düzenleyin. Ve bu konferansa Türkiye'den istediğiniz kişi veya grubu çağırın. Hiç şüpheniz olmasın ki, sizin çağırdığınız kişilerin temsil edemiyeceği Türkiye komünist veya komünizan kadrolarını, biz —heyetimizle— temsil edeceğiz. Ve böylece, bu

konferansın dışında —komünist— muhalefet diye bir kadro veya lâf, sözkonusu olamayacaktır.

Sözkonusu «çağrı»yı 13 Nisan 1978 tarihine kadar yapmadığınız taktirde, doğacak bütün sonuçlardan sizler sorumlu olacaksınız; ki bu arada, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında karşılıklı olarak iyiniyetle yapılan «siyasi yaklaşım dilekleri»nin gerçekte bir sonuca varamamasının, yani bir «siyasi belge» üzerinde anlaşılamamasının vebali de —muayyen bir süreç içerisinde— tamamen sizlerin üstünüze yüklenecektir. Çünkü bugün Türkiye'de «legal komünist partisi» sorunu halledilmeden hiçbir hükümet, Sovyetler Birliği ile anlamlı bir siyasi görüşme ve anlaşma yapamaz.

Diğer taraftan siz bu çağrıyı yapıp da, çağrılanlardan herhangi birine dahi —kanuni bir engel olmadan— pasaport verilmediği taktirde, Türk burjuvazisinin prensip kararından fiilen caymış bulunduğu, ve gerçekte «soğuk harb» saldırganı olduğu anlaşılacak, bu taktirde biz de, Türkiye komünistlerinin —yasal— fikir dergisi olarak —rengi belli olmuş böyle bir ortamda— provokasyona sürüklenmemek için yayınımızı süresiz olarak tatil edeceğiz.

Bu konferans gerçekleştiği taktirde —inanıyoruz ki— bütün eleştiri ve önerilerin daha yapıcı hale geleceği bir ortak platforma varılmış olacak, ve bu şekilde, legal parti sorununun çözümü de çok kolaylaşacaktır.

Türkiye'den Selamlarla

Türkiye Komünistlerinin Fikir Dergisi
Yazı Kurulu adına
Ali Ergin Güran

AZİZ NESİN DİYE BİRİ...

Bilindiği gibi Bab-ı Âli'de yıllardır Aziz Nesin isminde bir komik zat icra-i sanatta bulunur.

Bu zat, «gülmece» diye adlandırdığı mizah literatüründen yapılmış derlemeleri, piyasaya telif (!) eser olarak sürebildiği gibi günlük hayatta bizzat kendisini de değişik çevrelere solcu, sosyalist ve hatta komünist olarak yutturabilmiştir.

Yıllardır şurda burda dolaşıp sosyalist mukallidliği yaparak, kendinin esas sanatını bilenlere mükemmel bir «gülmece» şovu sahneleyen bu zat, şayet bir «burjuva gerçekçiliği»ne ulaşabilse idi, hiç olmazsa gerçek hayatını —«derleme» veya «seçmeler» şeklinde değil de— olduğu gibi yazarak, ortaya «komedi - santimantal» türünden ibret verici faydalı bir eser koyabilirdi...

Bilindiği gibi geçen yıl, katılan işçi sayısı ve süresi bakımından yurdumuz ölçülerine göre büyük bir grev yapıldı. Maden - İş Sendikasının aldığı kararla başlayan ve MESS grevi diye adlandırılan bu greve karşı hükümet tarafsız kaldı ve resmi bir müdahale olmadı. Sözkonusu grevin ana karakteristiği «Batı tipi» yani gelişmiş burjuva toplumlarındaki gibi bir sanayi grevi olması idi.

Yâni bu grevle Hükümet, tam bir burjuva hükümeti gibi, bir greve resmen veya zorbalıkla müdahaleden kaçınmayı öğreniyor, bir «işveren» tam bir batı tröstünün, bir sendikanın yöneticileri de tam bir trade - union'un patronlarının bilincine varıyorlardı.

Ve de biliniyordu ki kapitalist toplumlarda tröst ile trade - union anlaşması, —hatta ülke ekonomisinin rahat dönemlerinde özdeşleşmesi— objektif bir olgu idi.

Ne var ki MESS Grevi'nde, komünistlerin grevci işçileri uyarmalarını, dolayısiyle bu işçilerin, kapitalistlerle anlaşma, uzlaşma noktalarını öğrenerek Sendikayı sıkıştırmalarını önlemek için Maden - İş Sendikası para ile tuttuğu «ilerlemeciler» adındaki bir güruha «devrimci» rolü oynatmaya başladı. Bu şekilde sahte devrimcilerden aldıkları fetvalarla işçileri küçük burjuva politikasının labirentlerine sürdüler.

Komünistler grevin başından beri bu sahte devrimcilerle ve onların fetvaları ile mücadele ettiler.

En sonunda bu «ilerlemeci» güruhun foyası çıktı ve likide edilmeye başlandı.

İşte bu sırada Aziz Nesin nam zat, tam bir «kuyruk altı öncüsü» örneği vererek, sözkonusu grevi eleştiren «Büyük Grev» adında bir eser(!) yazdı.

Sanatının «spesifik (!)» motifleri ile süsleyerek ortaya koyduğu bu eserde, «Grev» in bir «danışıklı döğüş» olduğu yolundaki keşfini (!) açıklıyordu.

Bu şekilde «ilerlemeciler»e, varlıklarını biraz daha sürdürebilmek şöhretlerini devam ettirebilmek için bir yaygara —polemik— konusu çıkmıştı: Artık «hastanın ölmesini baykuşun ötmesinden» bilecekler ve bir müddet de bu uğursuz kuşu taşlayarak bir iş (!) yapmış olacaklardı.

Aziz Nesin'in ise hesabı başka idi: O, yeni bir sansasyon yaratarak dikkatleri üzerine çekecek ve bu fırsattan istifade, bir ara TKP oldukları iddiasına kadar ilerledikten sonra birdenbire tepetaklak giden «ilerlemeciler» adındaki acemi çaylak ajan provakatör güruhuna, engin tecrübesinden nasihatler sunacaktı.

Nitekim bu fırsatı buldu; ve Vatan Gazetesinde «Büyük Grev Gerçeği» başlıklı bir seri yazı yazdı.

Bu seri yazıda «ilerlemeci» çaylaklara ibret —örnek— olsun diye anılarından derlediği birtakım hikâyeler anlatıyor.

Söz konusu hikâyelerden biri özellikle çok ilginç olduğu için buraya aynen alıyoruz:

«Bizden önceki kuşaktan, özellikle benim aşırı saygı duyduğum bir kişi vardı. Yazar da sayılabilir, kitapları vardır. Kapital'in basımının yasak olduğu günlerde, bize, Kapital'i çevirmiş olduğunu söylerdi. Günün birinde Kapital'in yayınlanma olanağı çıkınca, bizi yıllarca kandırmış olduğunu anladık. Benim yayınladığım bir dergideki yazılar yüzünden, O'nunla birlikte cezaevine girdik. Kalabalıktık. Herzamanki gibi bir komuna kurduk. Sözünü ettiğim kişi, parası yok diye, komunaya para ödemez, ama komunadan ortaklaşa hepimiz gibi yararlanırdı. Komuna, herkese, günde üç öğün beş bardak çay verirdi. Bu kişi, çayı çok tatlı içtiğini söyleyerek, her bardak çayına üç kesme şeker alır, ama her bardağına yarım şeker koyar, biriktirdiği şekeri, bir kilo olunca komunaya satardı. Bedavaya yakın bir parayla oturduğu vakıf evinin geniş bahçesinde yetiştirilmiş domatesleri de, yine hiç para ödemediği komunaya satardı. Şu çok ünlü İsmail Hakkı Ketenoğlu'nun başkanlık ettiği mahkemeye çıktığımız zaman, antikomünist olduğunu söylemiş ve bu sözü tutanağa geçmiştir. O beraat etti, ama ben yazmadığım yazıdan mahkûm oldum. Bir - iki çizgiyle anlatmağa çalıştığım bu adam, gerçekte bir roman kahramanı olacak nitelikteydi. Öldü. Dergilerden birinde resimleri çıktı ve o dergi, bu kişinin yaşamının, ilericilere, örnek alınacak

bir yaşam olduğunu yazıyordu.» (4 ve 5 Şubat 1978 tarihli Vatan Gazetesi, Sayfa: 4)

***

Böyle karaktersiz ve ahlâksız insanları görünce aklıma birdenbire (zıtların biribirini çağrıştırması kuralınca herhalde...) büyük Türk komünisti Kerim Sadi geldi...

Aziz Nesin'in «**Kerim Sadi, (İnsaniyet Kütüphanesi) adı altında neşrettiği kitaplar ile bu memleketin kültür hayatına hizme etmiş ve birçok memleket evlâdının fikrî inkişaflarına varlığını hasretmiş bir mütefekkirdir. Maddi ihtiyaçlarını görülmemiş derecede asgari bir hadde indirerek, memleket hesabına feragatli bir çalışma içinde hayat geçiren değerli mütefekkir**» diye nitelendirdiği Kerim Sadi'nin bir heccav tarafı da vardı. Arkadaş toplantılarında zaman zaman —espri olsun diye— fıkralar anlatırdı. Bu fıkraların hepsi gerçeği yansıtır, büyük bir kısmı da başından geçmiş olaylardan olurdu. Yâni KERİM SADİ, çelişkilerin yoğunlaştığı sosyal ortamlardaki gerçeklere hiciv yönünden de bakmasını ve aktarmasını bilirdi.

Meselâ KATKI'nın Nisan 1976 tarihli 25. sayısında yayınlanmış bulunan «Kim Takar Böyle Kaymakamı?!..» fıkrası O'nun bir anısından alınmıştır.

Kendisi bu fıkralardan çok azını kaleme almıştır.

Şimdi ben burada —hiç alâkası yok ama— KERİM SADİ'nin, kendisini çok güldüren bir adamla olan serüvenini hikâyeleştireceğim.

Bu hikâye ile Aziz Nesin'in hikâyesine nazire yapmak gibi bir amacım yoktur; ve —hâşa— olamaz da...

Şayet sanatsal (!) yapısı bozuk olursa kusurlarımız affola!..

«KADER (VEYA POLİS) BAĞLAYINCA»

İkinci Dünya Harbi sıralarında orta Anadolu'ya sürgüne gönderilen KERİM SADİ, harbin sonlarına doğru bir ara gizlice İstanbul'a dönmüş. Fakat kısa bir müddet sonra bir ihbar sonucu, —ablasının kocasının aile vakfından gelen— bir evde yakalanarak Harbiye'de gözaltına alınmış ve sonra da tekrar —ama bu sefer Bursa'ya— sürülmüş.

Son sürgün yeri olan Bursa'da KERİM SADİ'nin yanına birini daha göndermişler. Bu adam kısa boylu, şempanzeye benzer, biraz da frenkçe, «efemine» denilen cinstenmiş. Kuleli Askeri Lisesi'nde okurken bazı erkek hocalarla Aristovâri temaslar kurduktan ve de kıtada üsteğmen rütbesinde iken birliğinin keçilerini, koyunlarını yürütüp sattıktan sonra

Ordu'dan tard edilmiş. Bu şekilde —yâni ahlâkî değerlerini yitirdikten sonra— sivil hayata geçtiğinde artık bu adamın yapamıyacağı iş yokmuş. Önce meslek olarak gazeteciliği, yazarlığı seçmiş; ama hemen anlamış ki bu düzende böyle «sâde» mesleklerle insan ne uzar ne kısalır. Halbuki o yükselmek, zengin ve şan, şöhret sahibi olmak için diğer sâde vatandaşlarda bulunmayan pek çok meziyete(!) sahipmiş. Meselâ diğer insancıkların ayağına bukağı olan, onların pek çok fırsatları değerlendirmelerine engel olan feodal şeref, namus gibi frenlerden, hatta her seviyede vicdani çelişkilerden azâde imiş. Yâni feodal şeref ve namustan yoksunmuş ama daha üst seviyede bir şeref ve namus kavramına da varamamış. Çünkü bazı arkadaşlarının anlattığına göre sözkonusu zat feodal şeref ve namusu bile ömründe tanımamış; dolayısıyle bu kavramları aşma şansına mâlik değilmiş; doğuştan, yâni anadan doğma —feodal anlamda— şerefsizlik, namussuzluk kavramına saplanmış olarak bulmuş kendini... Bu saplantı da onun, kendini bugünkü cemiyetin homoseksüellik, hırsızlık, fahişelik vs diye adlandırılan «kötü insan» kategorisinde görmesine ve devamlı olarak namuslu (her türlü namus) insan kategorisine diş bilemesine yolaçmış.

İşte bundan dolayı «şeref» ve «namus» gibi mevhumları «yok saymak» ve toplumda —hangi ideolojiden olursa olsun— şerefli namuslu olarak kabul edilen insanlara çamur atmak, gücünün yetmediği yerde de onları hicvetmek (daha doğrusu mahalle çocuklarının «alay etme»si gibi birşey) başlıca uğraşı hatta yegâne varolma ve yükselme taktiği haline gelmiş.

Önceleri tanınmış «burjuva»lara yazı ile, mizah ile olur olmaz saldırılarda bulunmuş. Bu saldırılarda, onların —burjuvaların— servetlerine, şöhretlerine duyduğu kıskançlık hissi buram buram kokmakta imiş. Ama yine de —koyunun olmadığı bir yerde ve zamanda sanatçı ve hatta solcu sayılmış. Halbuki «feodalite kalıntısı» anlamında bir küçük burjuva üst yapısına —kültürüne— dahi aşina olmayan bir adamın, edebiyat (veya mizah) gibi bir dalda sanatçı olabilmesi, ve de yine böyle bir adamın parti disiplinine girmeden solcu —komünist— sayılması, en genel ölçülerle bile mümkün değilmiş. Ancak, o yer (Türkiye) ve zamanda, bu en objektif kriterler bile bilinmezmiş.

İşte böyle bir yer ve zamanda,sözkonusu ilkel adam, solcu sanatçı sayılmış. Fakat bir de bakmış ki girdiği bu yeni muhitte hakkiyle bir kariyer ve şöhret edinmek çok daha zor bir iş. Hem de böyle bir şöhrete, kariyere ulaşabilmiş —Nazım Hikmet gibi, Kerim Sadi gibi— şahsiyetlerin çok yüksek olan şeref ve namusuna —karalamak için— ulaşabil-

mek adeta olanaksız. Ayrıca bu şahsiyetlerle, değil tartışmaya girmek, sohbet şeklinde konuşabilmek bile bir mesele...

İşte biraz da kaderinin getirdiği bu noktada «tilki zekâsı»nı işleterek, yükselmek için aradığı metodu keşfetmiş bu şempanze tipli herif... Zengin oluncaya kadar zenginlik düşmanlığı yaparak solcu görünecek, solcular arasında kafasının —bilinç ve bilgisinin— yettiği kişileri kullanarak, kullanamıyacağı kişilerin de etrafında dolaşarak hem birşeyler öğrenmeye, «ağızdan dolma» bilgisini arttırmaya çalışacak hem de gerektiği zamanlarda bu adamların faaliyetlerini polise rapor edecek...

Bursa'ya KERİM SADİ'nin yanına sürgün diye gönderildiği zaman hayatının —dönüm noktasını teşkil edecek— en büyük kumarına başlamış.

Sürgün süresince KERİM SADİ'nin etrafında sempatik bir şempanze tavrıyla dört dönerek kendini sevdirmeye çalışmış.

Sürgünden sonra sık sık evine gidip çevresi ve günlük hayatı ile yakından ilgilenmeye başlamış.

Bu durumda KERİM SADİ ona, hiçbirşey üretmeyen küçük burjuva zevzekliği şeklindeki boş ilişkilerin faydalı olmadığını, hatta bunun muayyen bir müddet sonra genel olarak mutlaka zararlı olacağını dolayısiyle müşterek bir iş yapmaları gerektiğini anlatmış ve demiş ki: «Meselâ bir dergi çıkarabiliriz. Bu derginin teknik ve hukuki sorumluluğu senin üstünde olur, muhtevasını da ben hazırlarım.»

Şempanze tipli adam bu teklifi kabul etmek durumunda kalmış. Derginin sahipliğini üzerine almış, yazı işleri sorumlusu olarak da başka adam bulamadığı müddetçe kendi imza atmış.

Derginin (veya gazetenin) bütün bilimsel yazılarını ve politik makalelerini KERİM SADİ yazıyor, yazılarının üzerine bazan kendi imzasını, ama çok defa bir takma ad koyarak şempanze tipli adama muayyen —sembolik— bir ücret karşılığı satıyormuş.

Çünkü KERİM SADİ, bu şempanze tipli herifin polis ispiyonu olduğu ve şimdi de kendisine musallat edildiği haberini almış; dolayısiyle «polisle çalışma»nın genel kurallarını «kendi prensiplerim» diye adama kabul ettirmiş. Şempanze tipli adam bu teklifi kabul etmek zorunda kalmış. Çünkü kendi birşeyler öğrenecek ve üstelik sosyalist dergi çıkarıyor diye «sol»da kariyer yapacak... Diğer taraftan KERİM SADİ de herifi yekten «polis ispiyonu» diye itham etse, âdi seviyeden kısır polemiklere mecbur kalıp küçük düşecek, ayrıca bu durum polisin ilerde yanına başka bir ispiyon sokuşturmasını intaç edecek... Dolayısiyle KERİM SADİ de «polisle çalışma»nın genel kurallarına uyarak, bu şempanze tipli po-

lis ispiyonu vasıtasıyla halka bazı faydalı bilgileri ve fikirleri ulaştırmayı tercihe şayan bulmuş.

Ve bundan sonra aralarında gizli bir çekişme başlamış. İki taraf da —büyük bir titizlikle— kâr-zarar hesabı yapıyor; Maymun tipli polis ispiyonu, KERİM SADİ'ye fazla «komünist propogandası» yaptırmadan dergiyi yürütüp kariyer yapmayı, KERİM SADİ de maymun tipli adam rengini belli edip bu işten vazgeçinceye kadar mümkün olabildiği kadar mesajı halka iletebilmeyi düşünüyomuş.

Nihayet bir gün KERİM SADİ'nin takma ad koyup 10 liraya sattığı bir yazıda «komünist propoganda» dozunu uygun gören maymun tipli herif, sözkonusu yazıyı dergide KERİM SADİ imzası ile yayınlayıvermiş. Aynı zamanda da pasaport alıp yurt dışına çıkmaya hazırlanmış. Yâni polis dostları ile yaptığı plâna göre böylece KERİM SADİ'yi hapse tıktıracak, kendi de çıkardığı marksist dergileri koltuğunun altına alarak, yurdunda gıyaben hüküm giymiş mümin ve mazlum bir komünist gibi yurt dışına çıkıp, bu sefer enternasyonal seviyede kariyer yapmaya çalışacak...

KERİM SADİ tutuklanıp hapsedilmiş. Ama Demokrat Parti şeflerinin «komünistlerin köküne kibrit suyu dökeceğiz» dedikleri o sıralarda, daha henüz bütün polis teşkilâtı anti-komünist şartlanmaya sokulamamış. Bundan dolayı maymun tipli polis ispiyonunu yurt dışına kaçırmayı plânlayan polis şeflerinin oyunu, polis teşkilâtının saf, namuslu bir kesimi tarafından bozuluvermiş; yâni şempanze tipli herif yurt dışına çıkarken son anda yakalanıp tutuklanıvermiş.

Mahkemeye, yazı sahibi olarak KERİM SADİ, derginin yazı işleri sorumlusu olarak da hikâyemizin kahramanı şempanze tipli herif sanık olarak çıkmışlar. Yazıda suç unsuru görülürse ikisi birden aynı cezayı yiyecekler. Böyle bir durumda ise polis ispiyonunun dalavere ile KERİM SADİ'yi içeri attırmaktan dolayı misyonu açığa çıkacak ve hapisten sonra da «sol»daki kariyer şansı yok olacak...

Kumarını, bir esnaf kafasına göre çok yüksek sayılabilecek şekilde oynamaya ahdetmiş olan bu tilki zekâlı ve maymun tipli adam genel durumu hemen değerlendirmiş ve geçici olarak içine düştüğü açmazın sonuçlarını kabullenerek hayatının ileri dönemleri için şansını açık tutmuş. Yâni sözkonusu yazıyı KERİM SADİ'den parayla satın aldığını ve bunu KERİM SADİ imzası ile yayınlamak fiilinin tamamen kendisine ait olduğunu mahkemede kabul etmiş.

Bunun üzerine tutuklandıktan 5-6 ay sonra KERİM SADİ tahliye edilmiş, kendisi ise bir iki sene kadar daha yatmış...

İşte bu, KERİM SADİ gibi usta bir komünist karşısında —legal mücadelede— perende atayım derken kendi oyunu ile kodesi boylayan, «sanatçı» kisveli bir ajan provakatörün öyküsüdür...

Buraya kadar bir komedi olan bu öykü daha sonra acıklı bir hal alarak acıklı - komedi şekline dönüşmüştür.

Çünkü öyküde sözkonusu edilen acaip adam hapisten çıktıktan sonra, KERİM SADİ'nin yazıları ile çıkarmış olduğu dergileri göstererek, bir de komünistlik suçundan hapiste yattığını tevsik ederek yurt dışında, kendini komünist olarak satmış ve bu şekilde bazı sosyalist ülkelerle de ilişki kurup en azından bir «komünist sempatizanı yazar» kariyerini koparabilmiştir.

Enternasyonal platformda böyle bir kariyer elde ettikten sonra Türkiye'de mizah yazarlığından başka sosyalizm üzerine tarihçilik ve hatta teorisyenlik dallarına da el uzatarak, sosyalizme sempati duymaya başlayan yeni nesiller üzerinde çok olumsuz etkiler yapmıştır.

Bu adama, devletlerarası iyi ilişkiler geliştirme programına binaen —yani pragmatik bir anlayışla— sosyalist ülkeler tarafından verilen pâyeler, Türkiye'deki devrimci pratik için bir müddet çok zararlı olmuştur.

Ne var ki bugün artık bu «ajenere» ve «asosyal» adam, her yerden «ajandır» damgası diyen ve gittiği topluluklarda, koro hâlinde sorulan «sen nesin?» sorusuna muhatap olan mülti - milyoner bir «psikopat»tır...

Ömründe, değil komünist olduğunu inkâr etmek, «komünizm» davasına karşı söz söyletmemiş olan, ve bir kaza sonucu —biraz da bakımsızlıktan— öldüğü zaman, şahsi servet(!) olarak, cep çantasından bile bir kuruşu çıkmayan KERİM SADİ ise, bugün hâla kimsenin açıkça «dil uzatma»ya cesaret edemediği —ve ilerde de edemiyeceği— dev bir dava adamıdır.

Süleyman MIZRAK

1977 KASIMINDAN KATKI

7 - Kasım : İskenderun Akala Tekstil Fabrikasında işten atılan 30 işçi fabrika önünde açlık grevine başladı.

8 - Kasım : İngiltere'de ücretlerin dondurulmasına karşı, elektrik işçilerinden sonra 35 bin itfaiye işçisi de grev kararı aldı. — MESS, Bursa'da 6 bin işçiyi kapsayan 7 işyerinde LOKAVT kararı aldı.

11 - Kasım: Salvador'da ücretlerine % 87 zam istiyen tarım işçileri Çalışma Bakanlığını İŞGAL etti. İki Bakan ve 200 görevliyi rehin aldı. — AUER Fabrikasında, Maden - İş tarafından sürdürülmek istenen grev, işçilerce sona erdirilmiş, sendikadan ve grevin gidişinden şikâyetçi olan 570 işçi kendi aralarında bir İŞYERİ KONSEYİ seçerek patronla protokol imzalamışlardır. Yeni Gayret ve Siemens işçileri de benzer şartlarla işbaşı yaptılar.

12 - Kasım : Bursa'daki Mako fabrikasından 100 işçi işten çıkarıldı. — İzmit SEKA'da çalışan 7500 işçi toplu sözleşme uyuşmazlığından, dolayı işi yavaşlatmışlar ve yemek BOYKOT'una başlamışlardır.

13 - Kasım : Antalya Dokuma Fabrikasında 1 işçinin işten atılması ve 125 işçinin atılmak için listeye alınması üzerine, işçiler fabrikayı İŞGAL etmişler ve arkadaşları işe alınıncaya kadar işgali sürdüreceklerini açıklamışlardır. — Deri işkollarında çalışan 30 bin işçinin işine son verileceği ve gerekçenin «hammadde yokluğu» olduğu açıklandı.

14 - Kasım : DİSK üyesi işçilerin sendikalarından istifa ettikleri ve son olarak Gislaved'teki işçilerin de MİSK'e geçmesiyle bu istifaların 5 bini geçtiği söyleniyor.

1977 ARALIKINDAN KATKI

14 - Aralık : Mahalli Seçimlerde CHP 42 ilin Belediye Başkanlığını kazandı.

15 - Aralık : İbrahim Etem İlaç Fabrikasında 80 işçinin işten atılması üzerine bütün işçiler BOYKOT kararı aldı. —Oymapınar Barajı inşaatında 16 işçinin işten atılması üzerine 450 işçi BOYKOT'a başladı.

17 - Aralık : Yeşilköy'de Toplu Konut İnşaatlarında çalışan 140 işçi, sebepsiz yere ve sürekli olarak işçi atılmasını protesto için BOYKOT'a başladı. —İskenderun Akfiltre Fabrikasında çalışan 54 işçinin işten çıkarılmasını protesto etmek için 250 işçi BOYKOT'a başladı.

19 - Aralık : AP'den istifa eden 9 Milletvekili bir Bağımsızı da yanlarına alarak bir grup oluşturdular ve ortak bir bildiri yayınladılar.

22 - Aralık : Turgutlu'da Betaya Fabrikasından 200 işçi işten atıldı. İşçiler, sendikalarının kendileriyle ilgilenmediğini ve patronun keyfi davranışlarına terkedildiklerini açıkladılar. —Bursa Karsan Fabrikasından hammedde yokluğu gerekçesiyle 154 işçi işten atıldı. —Sancaktül Fabrikasında bir işçinin işten atılmasını protesto için 500 işçi Bölge Çalışma Müdürlüğünün önünde gösteri yaptılar. Bunun üzerine 61 işçinin daha işine son verildi. — Elmet Fabrikasında 670 işçi Maden - İş Sendikasının grev isteğine «hayır» diyerek sendikayı protesto etmişlerdir. İşçiler: «Sorumsuzca greve itilen ve aylarca paraları ödenmeyen, patronların işten atmalarına çare bulunamıyan grevleri sonuçlandırdılar mı ki, bizi de aynı kargaşanın içine çekmek istiyorlar.» demişlerdir. —Maden - İş Sendikasının yürüttüğü «grev»lerin bulunduğu çeşitli işyerlerindeki işçiler: «Kendileri tantanalı hayat yaşarken, bizleri açlığa terkedenleri daha fazla sırtımızda taşıyamayız, bizler işimizi kendimiz çözeceğiz.» demişlerdir. —DİSK 6. Genel Kurul toplantısı İstanbul'da başladı.

26 - Aralık : MİT Daire Başkanı S. Savaşman ABD ve İngiltere hesabına casusluk yaptığı iddiası ile tutuklandı.

27 - Aralık: Tutuklanan MİT Daire Başkanının eşi Perihan Savaşman: «ABD'ye ve İngiltere'ye verildiği iddia edilen bilgilerin herkes tarafından bilinen şeyler olduğunu, bu tip olayların çok olduğunu ve kapandığını, tutuklanmanın ise eşinin şanssızlığında olduğunu» söyledi. —DİSK Genel Kurulunda konuşan K. Türkler, CHP'yi «işçilere kapılarını kapatmakla» suçlamış ve «TKP Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde bulunan bir partidir. 141 - 142'ye göre, yani düşünce özgürlüğü olmadığı için Türkiye'de faaliyet gösteremiyen bir partidir. Eğer DİSK, TKP'nin yasallaşması için karar alırsa bunun önüne hiçbir güç geçemez.» demiştir.

28 Aralık: Grev'deki Boronkay Fabrikasından gece mal çıkarmaya çalışan 2 kişi, grevci işçiler tarafından yakalandı. —Karayolları 5. Bölgede 600 işçi, Manisa Tek - Tarım'da 70 işçi işten çıkarıldı. —DİSK Genel Kurulunun son gününde yapılan seçimlerde, Genel - İş Sendikası Başkanı, DİSK Genel Başkanlığına seçildi. Genel Sekreterliğe Fehmi Işıklar, Yürütme Kurulu üyeliklerine ise Rıza Güven, Kemal Nebioğlu, Mukbil Zırtıloğlu, Mustafa Aktolgalı ve Tuncer Kocamanoğlu seçildi.

29 - Aralık : CIA eski başkanlarından Colby: «Gazetecileri yurt dışınd ajan olarak kullandık ve kullanmak zorundayız.» —Geneto'da üretim durduruldu ve çok sayıda işçinin işine son verildi. —Bir süredir Türkiye'de görüşmelerini sürdüren Sovyet Ekonomik Heyeti 11 maddelik bir anlaşma imzalayarak gitti.

30 - Aralık Millet Meclisi Kanunlar Müdürlüğü Şefi Orhan Şendağ, Türkiye'nin birçok sırrını Suriye ve Filistinlilere verdiği için casusluk suçu ile tutuklandı.

31 - Aralık: Milliyetçi Cephe Hükümeti 218 e karşı 228 oyla düşürüldü.

1978 OCAKINDAN KATKI

1 - Ocak: Cumhurbaşkanı, Bülent Ecevit.i «Hükümeti kurmak»la görevlendirdi.

14 - Ocak: Başbakanlıktan iki dosyanın çalındığı ve Ankara'da gizli belgelerin peşpeşe kaybolduğu bildiriliyor.

17 - Ocak: Ecevit'in Başkanlığında kurulan Hükümet Güvenoyu aldı.

24 - Ocak: MIT Daire Başkanı Sabahattin Savaşman'ın tutuklanmasına yolaçan ABD Büyükelçiliğinde görevli olan W. Philips TC resmi makamlarına haver vermeden Türkiye'yi terketti. —Devlet Bakanı Hikmet Çetin: «Devletin haberalma örgütlerinin politikaya karıştırılması önlenecektir. Çünkü bu örgütlere tamamen politika hakim oldu.» Süleyman Genç ise: «Terörizm istihbarat örgütlerinde odaklanmıştır. İstihbarat örgütleri adeta savaş örgütleri haline gelmiştir. Devletin örgütlerine yerleşmiş olan illegal örgütler mutlaka ortaya çıkarılmalıdır.» demişlerdir. —35 kişinin ölümüyle sonuçlanan «1 Mayıs» olayları ile ilgili son iki tutuklu salıverildi. —Hindistan'da 750 bin işçinin sürdürdüğü grevin 41. gününde 7 milyon işçinin bir günlük «uyarı grevi» yapacağı bildiriliyor.

25 - Ocak: Moskova Radyosu Türkçe yayınında, «Çin'in Türkiye'yi ilhak ve işgal etmeye niyetli olduğunu ve bu konuda Türkiye'yi uyardığını» açıkladı.

30 - Ocak: «Kontrgerilla» tartışmaları sürerken, CHP eğilimli oldukları iddiası ile geçen yıl emekliye sevkedilen 40 kadar MIT görevlisi: «MİT'de bazı görevliler kontrgerilla olaylarına karışmışlardır. Haksızca MİT'ten uzaklaştırılanlar görevlerine iade edilirlerse, oynanan oyunlar kısa sürede ortaya çıkarılacaktır.» demiştir.

1978 ŞUBATINDAN KATKI

1 - Şubat: AP Milletvekili Bayraktar: «Kontrgerilla komünistlere karşı ise mübahtır.» dedi.

2 - Şubat: Fransa'da yayınlanan «Yeni Nazizm Dosyası» adlı bir kitapta MHP'nin Nazilerle işbirliği yaptığı ve CIA'dan para yardımı alan

kuruluşlardan biri olduğu yazılmaktadır. —AP Genel Başkanı Demirel : «Ecevit, Kontrgerilla ve MİT konularında açıklama yapmalıdır.» Faik Türün: «CHP içinde bir ayağı Moskova'da unsurlar bulunduğunu, CHP içindeki aşırılıktan uzak unsurların, partilerini rotasına oturtmalarını» istemiş «aksi halde suikastler, sabotajlarla başlayan olaylarla bir kardeş kavgasına, bir iç savaşa hazır olunmsı gerektiğini» söyledi.

3 - Şubat: Federal Almanya gazetelerine demeç veren Başbakan Ecevit: «Türkiye'de komünist partinin serbest bırakılmasının mümkün olduğunu» ve Türkiye'nin «NATO içinde kalmayı düşündüğünü» söylemiştir.

4 - Şubat: Ecevit, yaptığı açıklamada «Kontrgerilla konusuna girmek istemediğini ve kontrgerilla isimli bir resmi kuruluş olmadığını» söyledi.

7 - Şubat: Kontrgerilla tartışmalarına adı karışan, eski Nazi işbirlikçisi ve Yugoslav göçmeni M. Bayrak, yaptığı açıklamada kontrgerilla konusunun Türk Ordusuna «gözdağı verilmek için» ortaya atıldığını söyledi. Bayrak ayrıca: «Ben herşeyden önce komünistlerin ve Sovyet Rusya'nın düşmanıyım. Bize Çin'den tehlike gelmez, ama Rusya'dan gelir. Maocu'ların yazdıklarında büyük gerçek payı vardır, Maocu'lardan yararlanmalı. Yakında çıkaracağım günlük gazetede bazı Maocu yazarların Sovyet aleyhtarı yazılarına yer vermeyi düşünebilirim. Çünkü düşmanımız ortaktır.» demiştir.

8 - Şubat: Türk Demir Döküm Fabrikasında Ekim 1977 den beri devam eden Lokavtın kaldırılmasından sonra önceki gün işbaşı yapan işçilerden 19 u fabrikaya alınmamış ve işlerine son verildiği bildirilmiştir. Patron tarafından işine son verilen işçilerden biri : «Benim işime 2 Mayısta bir kere daha son verilmişti. Son verilme gerekçesi ise 1 Mayısa katılmamam gösterilmişti. İşçi Temsilcileri kendileri gibi olmayanları patrona bildirip işlerine son verdiriyorlardı. Daha sonra haklı olduğum, 1 Mayıs törenlerine katıldığım anlaşıldı, işe alındım. Şimdi UDC'yi benimsemediğimiz İGD'li olmadığımız için bizim işimize son verildi. Kendilerine yağ çekmediğimiz için patrona adımızı verip işimize son verdirdiler.» dedi.

13 - Şubat Bursa Merinos Fabrikasının Atatürk tarafından hizmete açılışının 40. yılı kutlanırken 500 kadar işçi yemek BOYKOT'u yapmıştır.

16 - Şubat: DİSK Genel Yönetim Kurulu, DSK'in 11. kuruluş yıldönümü nedeniyle TKP adına gönderilen bir mesajın muhatap kabul edilmediğini bildirerek bir bildiri yayınlanmış ve bildiride:: «15 Şubat günlü bir gazete, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri olduğu yazılan İ. Bılen'in, DİSK Genel Başkanlığına bir mesaj gönderdiği

bildirilmiştir. Bu mesaj 15 Şubat günü saat 11 de DİSK'e posta ile ulaştırılmıştır. Posta damgasından, Osmanbey'den atıldığı anlaşılan ve DISK Yönetim Kuruluna hitap eden mesaj, toplantı halinde bulunan Genel Yöetim Kurulumuzun bilgisine sunulmuştur. Genel Yönetim Kurulumuz böyle bir mesajın muhatabı olmadığını, içeriği ile birlikte bütününün reddedilmesini oybirliği ile kararlaştırmıştır.

17 - Şubat: Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliğinde çalışan 2 bin işçi, çalışanlar arasındaki ücret farklılıklarını protesto için BOYKOT'a başladılar. Ancak olaya Jandarma müdahale ederek 12 işçi tutuklandı.

—Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında çalışan işçiler, greve başladıktan kısa bir süre sonra anlaşma ile sonuçlandı. Ancak MESS, anıaşmanın kendilerinden habersiz imzalandığını belirterek «ERDEMIR işverenini MESS'ten ihraç ettiklerini» açıkladılar. Bunun yanında Maden - Iş Sendikası da «anlaşmanın bir şike olduğunu» belirterek, Maden - İş Zonguldak Temsilcisi Ş. Özbayrak'ı görevinden aldıklarını belirtmiştir. Zonguldak Temsilcisi ise, işçilerle birlikte Maden - İş'in bu kararlarına uymayacaklarını ve tüm olarak bağımsızlıklarını ilân ettiklerini bildirerek, sendika tabelâsını indirmişler ve «Devrimci Maden - İş Sendikası»nı kurduklarını belirtmişlerdir. Yeni sendikaya ilk gün, çalışan 7 bin işçiden 2 bininin kaydolduğu bildiriliyor.

20 - Şubat: Pakistan'da, sıkıyönetim olduğu halde, işçiler ülkede tüm televizyon yayınlarını kontrol eden 5 istasyonu İŞGAL etmişler ve daha sonra yönetimi üzerlerine alarak yayın sorumluluğunu üstlenmişlerdir. İşçilerin yönetiminde sürdürülen yayınlar düzenli olarak yürütülmektedir.

21 - Şubat: Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliğinde 5 gündür sürdürülen BOYKOT, Hak - Tarım - İş ile DİSK'e bağlı TİS tarafından «kanunsuz» olarak nitelenmiştir. İşçilerden 1500 ü işe başlarken, 550 si BOYKOT'u sürdürmek isteyince patron tarafından işten atılmışlardır.

Sahibi: A. E. Güran: Yazı İşleri Sorumlusu: Mehmet Yavuz, Aylık Siyasi Dergi - Her ayın ilk haftasında çıkar - İlân kabul etmez - Yazışma adresi: Divanyolu Hacı Tahsin Bey Sokak No: 5 Sultanahmet/İSTANBUL
Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın geri verilmez - Yıllık Abone 50.— Altı Aylık 30. —TL.
Dizgi ve Baskı : ÜÇLER MATBAASI, İSTANBUL
Genel Dağıtım: Yazışma adresi. Basıldığı Tarih: 1/MART/1978.

BELGESEL
SOSYALİZM SERİSİ'nden
ÇIKAN KİTAPLAR :

1 — AYDINLIK
«Fevkalâde amele nüshaları»

2 — TÜRKİYE
HALK İŞTİRAKİYYUN FIRKASI
Yayın Organları I

3 — YENİ DÜNYA
Kuvvay-i Seyyare'den
Kuvvay-i Milliye'ye

4 — ZİYA
Bulgaristan Komünist Partisi
Türkçe Gazetesi